

Reglement Grotere Publieksevenementen Alkmaar Ontzet 450 jaar

Het college van burgemeester en wethouders besluit vast te stellen het Reglement Grotere Publieksevenementen Alkmaar Ontzet 450 jaar als volgt:

Artikel 1 Overwegingen gemeente Alkmaar

Vanaf 2022 en de jaren daarna wordt overal in Nederland herdacht dat 450 jaar geleden steden zijn opgestaan tegen de Spaanse bezetter en dat toen de Staat der Nederland werd “geboren”;

Alkmaar is lid van het Samenwerkingsverband 1572 van ca. 40 steden met als doel om dit landelijk te gedenken en te vieren.

Op 8 oktober 2023 wordt herdacht dat Alkmaar 450 jaar geleden uit het Spaanse beleg werd ontzet: ‘Bij Alkmaar begint de victorie’

De gemeente Alkmaar vindt het waardevol dit bijzondere jubileum te vieren en te herdenken, en deze veelzijdige geschiedenis van de jaren 1572 e.v. nog bekender te maken bij het brede publiek in en om Alkmaar.

De gemeente Alkmaar vindt het wenselijk om naast viering en herdenking van de geschiedenis het maatschappelijk gesprek te bevorderen over de onderliggende waarden van toen en nu: vrijheid, verdraagzaamheid, verscheidenheid en verbondenheid, zoals opgenomen in bijlage 1, die nog steeds actueel zijn hier en nu.

Een goede manier om dat te bereiken is om samen met de partners en inwoners in de gemeente een programma van herdenking en viering vanaf oktober 2022 tot en met oktober 2023 te (doen) organiseren.

Daartoe heeft de gemeente Alkmaar op 7 juli 2022 voor kleinschalige initiatieven max. € 150.000,- vrijgemaakt. Voor dit geld is de subsidieregeling “Nadere regels Subsidie Alkmaar Ontzet 450 jaar” vastgesteld.

Daarnaast wil de gemeente een aantal (minimaal 3) grotere evenementen doen organiseren voor een breed publiek die kunnen worden beschouwd als dragers, eyecatchers, highlights van het jaarprogramma. Hiervoor heeft de Raad nog eens max. € 150.000,- beschikbaar gesteld

Dit reglement regelt hoe het budget voor grotere evenementen via een openbare inschrijving, selectie en rangschikking wordt uitgezet in concrete opdrachten aan organisatoren.

Artikel 2 Begripsbepalingen

Specifiek binnen dit reglement wordt verstaan onder:

- *Professioneel*: dagelijkse praktijk van de beroepsuitoefening. De organisator is een bewezen professionele succesvolle organisator van evenementen of activiteiten;
- *Evenement*: een voor publiek toegankelijk verrichting van vermaak zoals tentoonstellingen, workshops, rondleidingen, lezingen, manifestaties, discussieprogramma's, educatie, routes en dergelijke en kan meerdere activiteiten bevatten;
- *Beoordelingscommissie*: de door het college ingestelde commissie bestaande uit deskundigen uit diverse maatschappelijke sectoren met de taak om de projectvoorstellen waarop dit reglement van toepassing is te beoordelen en adviezen uit te brengen aan het college;
- *De vier waarden*: vrijheid, verdraagzaamheid, verscheidenheid en verbondenheid toegelicht in bijlage 1 behorende bij dit reglement.

Artikel 3 Reikwijdte en doelstelling

1. Dit reglement en opdracht is van toepassing op professionele organisatoren van publieksevenementen in het kader van het Programma Alkmaar Ontzet 450 jaar.
2. Gemeente Alkmaar kan met toepassing van dit reglement een opdracht verstrekken voor het organiseren van een aantal publieksevenementen.
3. Vanaf de maand volgend op vaststelling van dit reglement worden organisatoren in de gelegenheid gesteld hun projectvoorstellen voor evenementen in te dienen en te presenteren.
4. In totaal is een budget van max. € 150.000,- voor dit doel beschikbaar. Per te organiseren evenement wordt een maximum vergoeding van € 50.000,- gesteld.
5. Na beoordeling en selectie worden er opdrachten verstrekt aan de organisatoren van de geselecteerde evenementen.

Artikel 4 Voorwaarden voor opdrachtverlening

Een opdracht wordt alleen verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. Het project sluit aan op de overwegingen van Gemeente Alkmaar zoals verwoord in artikel 1 en de reikwijdte en doelstelling zoals verwoord in artikel 3;
- b. De opdrachten zijn bedoeld voor professionele organisatoren die aantoonbaar ervaring hebben met evenementen met en voor Alkmaarders.
- c. De opdrachtnemer staat ingeschreven in het Handelsregister van de Nederlandse Kamer van Koophandel of bij een van de Kamers van Koophandel die vallen binnen het Koninkrijk der Nederlanden;
- d. De praktijk van de opdrachtnemer is ingebed in de Nederlandse evenementen sector;
- e. Het project vindt plaats binnen de periode 1 oktober 2022 en 31 oktober 2023, wordt op een passende wijze voor de inwoners van Alkmaar bekend en toegankelijk gemaakt, tenminste ook via de website Alkmaar Ontzet 450 jaar.
- f. De opdrachtnemer is ten tijde van het indienen van de aanmelding achttien jaar of ouder;
- g. De opdrachtnemer dient niet meer dan één verzoek tot deelname aan het selectietraject in;
- h. De opdrachtnemer is niet tekortgeschoten in het nakomen van zijn subsidieverplichtingen in het kader van een project waarvoor Gemeente Alkmaar eerder subsidie heeft verleend;
- i. Mocht er sprake zijn van een aanvraag door een samenwerkingsverband dan is de indienende organisator verantwoordelijk. Eventueel wordt bij het projectvoorstel een door ieder ondertekend document bijgevoegd.

Artikel 5 Weigeringsgronden

Er wordt geen opdracht verleend als:

- a. Een project niet voldoet aan het bepaalde in artikel 10;
- b. Naar het oordeel van college de organisator niet of onvoldoende professioneel is;
- c. Bij het project sprake is van het verwerven van eigendommen, materialen of apparatuur die ook buiten de context van het projectvoorstel een waarde vertegenwoordigen;
- d. Projectvoorstellen niet tijdig worden ingediend, niet voldoen aan de vereiste vorm of niet volledig zijn;
- e. Het evenement op grond van een andere regeling volledig kan worden bekostigd;
- f. Aanvragen hoofdzakelijk een winstoogmerk en/of hoofdzakelijk een particulier belang dienen;
- g. Het projectvoorstel niet past in een evenredige verdeling van evenementen over het jubileumjaar;
- h. De aanvrager niet alle benodigde vergunningen en ontheffingen ten behoeve van de activiteiten heeft of zal kunnen verkrijgen.

Artikel 6 Wijze van indiening

1. Gemeente Alkmaar maakt via de website www.alkmaar.nl bekend binnen welke periode op grond van dit reglement opdracht verleend zal worden en onder welke voorwaarden.
2. Organisatoren kunnen na succesvolle deelname van het selectietraject kenbaar maken te kunnen participeren aan de opdrachtverstrekking die de gemeente zal verstrekken.
3. Het indienen van een verzoek tot deelname aan het selectietraject welke voldoet aan de gestelde als genoemd in artikel 4 kan uitsluitend via het digitale aanmeldformulier van Gemeente Alkmaar binnen de voorgeschreven indieningstermijn en -voorwaarden.

Artikel 7 Opdrachtverlening: vormen en hoogte bedrag

1. Per projectvoorstel is een opdrachtvergoeding beschikbaar van max € 50.000,-
2. In totaal kunnen opdrachten voor meerdere evenementen tot het maximum van max. € 150.000,- worden verstrekt.
3. Bij selectie van een project wordt deze omgezet naar een opdracht voor een vergoeding. De uitbetaling van die vergoeding vindt plaats in twee gelijke delen, een deel bij aanvang van de opdracht en een tweede deel na de uitvoering van de opdracht.

Artikel 8 Aanmelding en presentatie

1. Organisatoren kunnen een verzoek tot deelname aan het selectietraject, ter voorbereiding van een projectvoorstel voor de te verstrekken opdracht indienen via het online aanmeldformulier.
2. Vereisten presentatie voor organisatoren:
  - a. Voorafgaand aan de presentatiedag dienen de volgende stukken te worden aangeleverd:
    - Een projectvoorstel incl. planning, begroting en dekkingsplan in pdf (staand, A4 formaat); De begroting geeft inzicht in de inzet vanuit overige middelen uit bijvoorbeeld inkomstenverwerving, subsidies uit andere fondsen zoals Victoriefonds, Stimuleringsfonds, Ondernemingsfonds, bewonersinitiatieven, eigen budgetten van de deelnemende

- organisaties, en reguliere subsidies van Gemeente Alkmaar. Uit dat overzicht wordt duidelijk welk bedrag nodig is om de opdracht uit te kunnen voeren;
- Een CV cq. portfolio in pdf (staand, A4 formaat, max 15 MB). Bevat de projecten of evenementen die in de afgelopen 3 à 4 jaar zijn georganiseerd voorzien van gegevens als titel, jaartal, soort project/evenement en eventueel aanvullende informatie van maximaal 100 woorden (bijvoorbeeld over context en samenwerking). Geef bij samenwerkingsprojecten duidelijk het eigen aandeel aan;
  - Een digitaal gewaarmerkt uittreksel van maximaal één jaar oud uit het Handelsregister van de Nederlandse Kamer van Koophandel of van een van de Kamers van Koophandel die vallen binnen het Koninkrijk der Nederlanden;
  - Een representatieve afbeelding over het projectvoorstel, bestemd voor communicatieuitingen van Gemeente Alkmaar. De benodigde rechten van de afbeelding blijven bij de opdrachtnemer;
  - Indien van toepassing, intentieverklaringen van externe samenwerkingspartners;
  - Een kopie van de polis bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering.
- b. Tijdens de presentatiedag:
- Houden de deelnemers een presentatie van ongeveer 4 minuten, al dan niet audiovisueel ondersteund.

Artikel 9 Advisering

1. Gemeente Alkmaar toetst of het projectvoorstel compleet is en voldoet aan artikel 3, 4 en 5. Is dat het geval, dan wordt het projectvoorstel en voorgelegd aan de Beoordelingscommissie ter advisering.
2. Alvorens het college van Alkmaar beslist tot opdrachtverlening vraagt het college advies aan de beoordelingscommissie Alkmaar. De beoordelingscommissie beoordeelt het projectvoorstel aan de hand van de criteria, zoals opgenomen in artikel 10.
3. Voor het advies over het al dan niet verlenen van een opdracht baseert de beoordelingscommissie zich op de door de opdrachtnemer verstrekte gegevens.
4. Een positief advies kan vergezeld gaan van onderbouwde aanbevelingen met betrekking tot de uitvoering van de opdracht (bijv. het advies).

Artikel 10 Beoordeling

1. Kader voor de beoordeling is het Raadsvoorstel Programma 450 jaar geboorte van Nederland 450 jaar Alkmaar ontzet. Bij de beoordeling van de ingediende projectvoorstellen inclusief bijbehorende documentatie toetst de beoordelingscommissie aan de volgende criteria:
  - a. Het evenement moet plaatsvinden in de periode 1-10-2022 tot en met 31-10-2023;
  - b. Het evenement moet plaatsvinden in de gemeente Alkmaar;
  - c. In het evenement wordt het verleden (van 1572-1573) verbonden met het heden en de toekomst via tenminste één van de vier waarden van de geboorte van Nederland: 'vrijheid, verdraagzaamheid, verbondenheid en verscheidenheid' zoals opgenomen in bijlage 1;
  - d. Het project moet open, laagdrempelig, toegankelijk en uitnodigend zijn voor iedereen (inclusief, niet exclusief);
  - e. Alleen gezamenlijke maaltijden die aantoonbaar functioneel en ondergeschikt zijn voor het doel van het initiatief (viering/herdenking in het kader van het thema en/of één van de 4 waarden) mogen onderdeel zijn van het projectvoorstel;
  - f. Inhoudelijke en organisatorische professionaliteit van de organisator;
  - g. Motivering en onderbouwing van het beoogde resultaat van de organisatie;
  - h. Mate van openbaarheid, toegankelijkheid en impact: Is het een highlight, een drager met een groot bereik onder de inwoners en bezoekers van de gemeente Alkmaar?
2. Toetsing op de criteria onder 10.1 leidt tot een rangschikking van de ingediende projectvoorstellen en de overige aangeleverde documentatie. De opdrachten worden toegekend aan de opdrachtnemers waarvan de projectvoorstellen (en aanvullende informatie) het hoogst zijn geplaatst op de ranglijst, zolang het per project het maximum van € 50.000,-, en het totaal van de projecten het beschikbare budget van € 150.000,- niet overschrijdt.
3. Het kan voorkomen dat projectvoorstellen als gelijkwaardig worden beschouwd. Deze zullen door de beoordelingscommissie onderbouwd worden geprioriteerd en voorgelegd aan het college.

Artikel 11 Beschikbaar budget

Het beschikbare budget van € 150.000,- wordt als volgt verdeeld:

- a. Op advies van de beoordelingscommissie wordt - gebaseerd op de criteria van artikel 10 - een prioriteitsvolgorde bepaald van een aantal projecten (ieder tot een max van € 50.000,-) tot een totaal van max. € 150.000,-
- b. De opdrachten worden gegeven voor de aldus geselecteerde evenementen bij besluit van het college van B&W, aan de hand van het advies (inclusief toelichting) van de beoordelingscommissie.

Artikel 12 Beslistermijn

1. De beoordelingscommissie beoordeelt de projectvoorstellen uiterlijk één maand na de gestelde sluitingstermijn van indiening. Daarna besluit het college binnen twee weken. De indieners worden schriftelijk geïnformeerd over het collegebesluit.
2. Het college kan op advies van de beoordelingscommissie besluiten andere verplichtingen dan vermeld staan in artikelen 13 tot en met 15 aan de verlening van de opdracht verbinden.
3. Het besluit tot opdrachtverlening gaat, indien van toepassing, vergezeld van een schriftelijke toelichting op de selectie van de beoordelingscommissie. Alle opdrachtnemers ontvangen het besluit inclusief de toelichting.
4. Aan het verlenen van de opdracht kunnen door de opdrachtnemer geen rechten worden ontleend met betrekking tot een volgende aanmelding/werkopdracht.

Artikel 13 Administratie

1. De opdrachtnemer voert een zodanig ingerichte projectadministratie dat daaruit te allen tijde de voor de vaststelling van de opdrachtvergoeding van belang zijnde rechten en verplichtingen evenals de baten en lasten kunnen worden nagegaan.
2. De opdrachtnemer geeft desgevraagd aan Gemeente Alkmaar inzicht in de projectadministratie.
3. De opdrachtnemer bewaart de projectadministratie en de bijbehorende documenten gedurende 7 jaren na het vaststellen van de opdracht.
4. De opdrachtnemer stuurt aan de gemeente na uitvoering van de overeengekomen werkzaamheden en goedkeuring hiervan door de gemeente een definitieve factuur aan de gemeente voor de verrichte dienstverlening en conform artikel 7 de overige helft van de vergoeding voor de opdracht.

Artikel 14 Publiciteit

In alle publieke uitingen over de activiteiten vermeldt de opdrachtnemer de naam van de gemeente Alkmaar. Het logo van de gemeente Alkmaar dan wel van Alkmaar Ontzet 450 jaar - Jouw Historie, Jouw Victorie (alkmaarprachtstad.nl) wordt opgenomen in publicaties en verslagen die betrekking hebben op de gesteunde activiteiten, net als op uitnodigingen, aankondigingen, websites en producties die hierop betrekking hebben.

Artikel 15 Niet nagekomen verplichtingen

In het geval een van de onderstaande situaties zich voordoet, brengt de opdrachtnemer Gemeente Alkmaar direct op de hoogte:

- a. De activiteiten waarvoor de opdracht is verstrekt zullen niet of niet geheel plaatsvinden;
- b. Er zal niet geheel aan de aan de opdracht verbonden verplichtingen worden voldaan;
- c. Er zijn aanzienlijke artistiek of zakelijke wijzigingen ten opzichte van het projectvoorstel op basis waarvan de opdracht is verleend;
- d. Het niet of niet volledig nakomen van verplichtingen kan leiden tot bijstelling of aanpassing van de werkopdracht en de vergoeding.

Artikel 16 Bezwaar

Gemeente Alkmaar heeft een budget beschikbaar van € 150.000,- waaruit een aantal opdrachten van ten hoogste € 50.000,- worden vergoed. De opdrachten worden toegekend conform collegebesluit op advies van de beoordelingscommissie. Over de uitslag en toekenning van de werkopdracht kan niet worden gecorrespondeerd met de beoordelingscommissie of Gemeente Alkmaar.

Artikel 17 Bescherming persoonsgegevens

Deelname aan dit initiatief heeft tot gevolg dat de gemeente Alkmaar persoonsgegevens van de deelnemers verwerkt. Meer informatie over het verwerken van persoonsgegevens is opgenomen in privacyverklaring van Gemeente Alkmaar. Deze verklaring is in te zien op de website van de gemeente.

Artikel 18 Inwerkingtreding en expiratie

1. Dit reglement treedt in werking met ingang van 6 september 2022.
2. De algemene inkoopvoorwaarden zijn hierop van toepassing.
3. Dit reglement vervalt met ingang van 1 november 2023 met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de afwikkeling van de op basis van dit reglement verleende opdrachten.

Artikel 19 Citeertitel

Dit reglement wordt aangehaald als: Reglement Grotere Publieksevenementen Alkmaar 450 jaar Ontzet

Alkmaar, 6 september 2022

Het college van burgemeester en Wethouders van Alkmaar,

mw. drs. A.M.C.G. (Anja) Schouten, burgemeester

R. (Robert) Reus, secretaris

Bijlage 1

De vier waarden VRIJHEID, VERDRAAGZAAMHEID, VERBONDENHEID en VERSCHIEDENHEID

Bron: "De geboorte van Nederland" website van het Samenwerkingsverband 1572-gemeenten.

Vanaf 2022 staan we stil bij het begin van de 'Geboorte van Nederland'. We herdenken het jaar 1572 als keerpunt in onze geschiedenis. 1572 was de start van een grote opstand in de Nederlanden. Het was een strijd om vrijheid, Vrijheid vraagt om verdraagzaamheid, verscheidenheid en verbondenheid. Dat ging niet zonder slag of stoot, want de strijd was ook een oorlog waarin burgers keihard tegenover elkaar kwamen te staan. In ons project benoemen we deze vier begrippen als belangrijke thema's.

Gedurende de langdurige strijd werd duidelijk dat voor echte vrijheid meer nodig was dan enkel ideeën en moed. Om echt vrij te zijn moet je ook oog hebben voor de ander; het vraagt verdraagzaamheid, verbondenheid en aandacht voor verscheidenheid.

Het Samenwerkingsverband 1572-gemeenten wil het begin van de Geboorte van Nederland herdenken en het moment aangrijpen om het gesprek te voeren over hoe we in onze huidige samenleving omgaan met deze belangrijke waarden.

Vrijheid

Nederland is een vrij land. De eerste betekenis van vrij zijn is dat we onafhankelijk zijn. Die onafhankelijkheid heeft alles te maken met wat de Opstand van 1572 in gang zette. Onder leiding van Willem van Oranje gingen opstandelingen het gevecht aan met hun landsheer, de Spaanse koning. Die strijd begon in 1568 en duurde tot 1648. In die tachtig jaar stonden steden, families en vrienden geregeld lijnrecht tegenover elkaar. Soldaten van zowel Filips II als de opstandelingen trokken plunderend en verwoestend door stad en platteland. In 1588 riepen zeven opstandige gewesten zich uit tot een onafhankelijke Republiek; de Republiek der Zeven Nederlanden.

In 1648 tekenden de strijdende partijen de vrede van Münster. Dat was ook het jaar dat de Republiek officieel werd erkend door Spanje.

Vrede betekent ook onafhankelijkheid. In 1810 en in 1940 moest Nederland nog twee keer haar onafhankelijkheid opgeven. De eerste keer aan de Fransen en de tweede keer aan de Duitsers. Beide keren kwam er een oorlog aan te pas om de vrijheid te herwinnen.

Als we het hebben over vrijheid, dan spreken we in onze huidige samenleving ook over de rechten van de mens en de zelfbeschikking van het individu. We leven in een democratie waarin rechten en plichten zijn vastgelegd in de grondwet. Dit levert individuele vrijheid op, maar soms botsen die met het collectief. Want wat gebeurt er als je je niet wilt houden aan de coronaregels op het moment dat het land in een lockdown zit. En hoe verhoudt het recht alles te mogen zeggen zich tot het verbod op haat zaaien of discriminatie? De discussies over tradities, humor, satire en spotprenten laten zien dat dit vraagstuk ingewikkeld is en soms tegenstrijdig kan zijn. Is jouw vrijheid hetzelfde als de vrijheid van een ander?

Verdraagzaamheid

Nederlanders noemen zichzelf graag tolerant. Het begrip tolerantie voert terug tot de Republiek. Onder invloed van mensen als filosoof Erasmus en prins Willem van Oranje ontstond in de zestiende eeuw ruimte voor gewetensvrijheid. De Opstand tegen de overtuigingen van de Spaanse koning was ingegeven door het verlangen van de Nederlanders zich vrij te voelen hun eigen ideeën te vormen over godsdienst en over hoe ze wilden leven. De verdeeldheid tussen godsdiensten was groot en steeds weer laaiden wantrouwen en haat tussen verschillende groepen op. Men gunde elkaar het licht in de ogen niet. De oorlog was vaak ook een burgeroorlog. Over en weer werd gevochten en vermoord. En ook nadat de Republiek in 1588 was uitgeroepen, werden katholieken of remonstranten gediscrimineerd; ze waren tweederangsburger.

Verdraagzaamheid vraagt dat iedereen iets anders mag denken, doen of geloven. De gereformeerde elite vond tijdens de Tachtigjarige Oorlog een manier om andersdenkenden te verdragen, zonder ze voor vol aan te zien. Ze verboden katholieken deel te nemen aan de politiek of naar een eigen, publieke, kerk te gaan. Maar katholieke hoefden niet bang te zijn voor vervolging. Ook na de invoering van volledige godsdienstvrijheid in de negentiende eeuw was nog steeds sprake van wantrouwen tussen mensen uit verschillende godsdiensten. Mensen gaan altijd op zoek naar gelijkgestemden, maar de vraag is; wanneer kun je spreken van gelijkwaardigheid? Hoe zorg je voor een samenleving waar geen angst of onbegrip is voor geloof of cultuur, huidskleur, een handicap of een andere geaardheid?

Verscheidenheid

In Nederland is vrijheid van meningsuiting een belangrijke waarde, die te pas en soms te onpas, wordt benoemd. Iedereen mag zich uitspreken over maatschappelijke of politieke zaken, en vanaf 18 jaar mag

je stemmen. Dat was vroeger anders. Voor de Opstand in 1572 bestond Nederland uit zeventien provincies, verdeeld over het huidige Nederland, België en kleine delen van Duitsland en Frankrijk. Na de Opstand bleven in de Republiek, min of meer door toeval, zeven provincies over. Ze verenigden zich in een soort Statenbond waarin een kleine groep gereformeerde bestuurders alle beslissingen nam. Op het hoogste niveau had Holland als rijkste provincie de meeste macht, maar de andere provincies waren wel belangrijke coalitiepartners. Binnen de Statenbond was verscheidenheid de norm. Iedere provincie kon zijn eigen wetten en regels opstellen en binnen de provincie was ook iedere stad zelfstandig.

De eerste protesten over het gebrek aan representatie van andere groepen dan de gereformeerde bestuurders begonnen in de negentiende eeuw. Katholieken namen ook hun plek in de politiek en de maatschappij in. Vrouwen eisten hun recht op om politiek te bedrijven, te stemmen en te werken. Weliswaar kregen de vrouwen in 1919 stemrecht, pas in 1956 werden zij officieel handelingsbekwaam. Tot die tijd mochten vrouwen niet zelfstandig een bankrekening openen, of moest een getrouwde vrouw met een baan haar werk opgeven. Nog steeds hebben niet alle mensen evenveel kans om mee te doen. Het debat over institutioneel racisme, het slavernijverleden of kolonialisme is bijvoorbeeld pas net begonnen. Wat is er nodig om te komen tot een samenleving waarin iedereen zich gehoord en gerespecteerd voelt.

Verbondenheid

Nederlanders voelen zich met elkaar verbonden. Dat is niet altijd zo geweest. In de zestiende eeuw bestond het begrip Nederlander nog niet. Inwoners voelden zich verbonden met de mensen in hun dorp, stad of regio. Die verbondenheid kon ook leiden tot uitsluiting; er niet bij horen. De gezamenlijke strijd vanaf 1572 was goed voor het gevoel van verbondenheid, maar zorgde er ook voor dat sommige groepen juist werden buitengesloten. Als je afweek van de standaard burger – bijvoorbeeld als katholiek, remonstrant of bedelaar – hoorde je niet bij de gemeenschap. Ook nu is het gevoel van onderlinge saamhorigheid niet overal even sterk. Want, hoe kun je je verbonden voelen met mensen die je niet kent, die van buiten de gemeenschap komen? En hoe kun je tegenstellingen overbruggen tussen bijvoorbeeld de Randstad en steden aan de andere kant van het land, tussen stedelijk gebied en platteland of tussen sociale groepen?

Pas in de negentiende-eeuw ging men zich steeds meer Nederlander voelen; er was een eenheid van staat en taal. Nu gaat dat nog verder. Nederlandse sporters die goed presteren, de Nederlandse vertegenwoordiging op het Eurovisie Songfestival, en ook het Koninklijk Huis zorgen bij ons voor een gevoel van verbondenheid. De band tussen Nederland en de Oranjes komt voort uit een gedeelde geschiedenis, sinds de Tachtigjarige Oorlog toen Willem van Oranje als de Vader des Vaderlands de Opstand aanvoerde. Maar verbondenheid vraagt ook begrip voor verschillen. Een land is en blijft een levend organisme. Er komen nieuwe mensen, nieuwe culturen, andere geloven. Hoe passen migranten in het verhaal; van de Zuid-Nederlanders in de zestiende eeuw tot de arbeidsmigranten en vluchtelingen van nu? Op welke manier voelen zij zich met Nederland verbonden? Hoe kan je zorgen dat zij zich in Nederland thuis voelen?